

Govern de les Illes Balears

Conselleria d' Afers Socials, Promoció i Immigració

Direcció General de Planificació i Formació de Serveis socials

Avaluació Prestacions Bàsiques de Serveis Socials

Illes Balears 2007

INDEX

1. INTRODUCCIÓ	Pag. 3
2. COBERTURA	Pag. 5
1.1. Cobertura i estructura dels serveis socials d'atenció social comunitària bàsica del Pla de Prestacions Bàsiques de les Illes Balears	Pag. 6
1.2. Ràtios	Pag. 7
3. PERSONAL	Pag. 7
1.3. Personal	Pag. 7
1.4. Tipus de relació laboral: personal de plantilla i en prestació	Pag. 9
1.5. Categories professionals	Pag. 10
4. PRESTACIONS I PERSONES USUÀRIES	Pag. 15
4.1. Prestacions bàsiques	Pag. 15
4.1.1. Persones usuàries i expedients familiars	Pag. 16
4.1.2. Persones usuàries per programes	Pag. 16
4.2 Prestacions complementàries	Pag. 26
4.2.1 Equipaments complementaris de Serveis Socials ...	Pag. 26
4.2.2 Prestacions econòmiques	Pag. 28
5. FINANÇAMENT	Pag. 28
5.1. Aportacions	Pag. 28
5.2. Distribució de la despesa	Pag. 30
5.3. Distribució de la despesa per Prestacions Bàsiques	Pag. 31
6. CONCLUSIONS	Pag. 32
7. PROPOSTES	Pag. 34
BIBLIOGRAFIA	Pag. 35

1. INTRODUCCIÓ

Aquesta memòria recull les principals dades d'execució dels projectes que es financen mitjançant el Pla Concertat de Prestacions Bàsiques obtingudes amb l'aplicació informàtica del Pla Bàsic de Serveis Socials (PBSS) de l'any 2007.

El Pla Concertat de Prestacions Bàsiques, iniciat l'any 1988, ha permès desenvolupar i consolidar la xarxa bàsica de serveis d'atenció social comunitària des de la perspectiva metodològica i tècnica de la concertació i la cooperació entre les administracions central, autonòmica i local (consells insulars i ajuntaments).

El Pla consisteix en un conjunt de programes que s'apliquen en l'àmbit municipal amb la intenció d'apropar els serveis socials comunitaris a tots els ciutadans, fonamentalment als que es troben en dificultats socials especials.

Les prestacions bàsiques del Pla Concertat són les següents:

- Informació i orientació.
- Suport a la convivència i servei d'ajuda a domicili.
- Allotjament alternatiu.
- Actuacions específiques de prevenció i reinserció social.
- Prestacions complementàries:
 - Ajuts econòmics.
 - Foment de la solidaritat i cooperació social.

En el marc del Pla Concertat, la unitat de treball social (UTS) és la unitat administrativa i territorial bàsica que té com a funció primordial atendre els ciutadans en l'accés als serveis socials, fonamentalment mitjançant els serveis d'informació i orientació.

A més, es treballa tant des dels punts de vista i familiar, com dels del punt de vista comunitari. Es gestiona la tramitació d'expedients per obtenir recursos interns o externs al sistema públic de serveis socials, o derivar a altres serveis o àrees de benestar social (Seguretat Social, educació, salut, etc.).

Al mateix temps, es fan activitats de promoció i sensibilització social en l'àmbit territorial del municipi i també s'estudien sistemàticament les necessitats de la seva població, i també la cooperació tècnica en qualsevol programa integral de promoció o inserció social que es desenvolupi en el municipi.

Són unitats dotades, com a mínim, d'un treballador o treballadora social, del servei d'ajuda a domicili (treballadors i treballadors familiars) i de suport administratiu. La dotació depèn de la població, de la dimensió territorial o la seva dispersió, i també de la política social de cada municipi.

També hi té molt a veure la dotació pressupostària procedent del Ministeri d'Educació, Política Social i Esports, la qual es veu incrementada en la mateixa quantia per la que procedeix de l'Administració de la Comunitat Autònoma. L'aportació dels consells insulars és discrecional.

Per una altra part, a les Illes Balears no hi ha normativa sobre les ràtios mínimes de cobertura.

Presentació de les dades

Les dades dels municipis són introduïdes mitjançant les aplicacions informàtiques d'usuaris de serveis socials: SIUSS (Menorca i Pitiüses), SIAP (Mallorca) i NOU (Palma). Els municipis es basen en aquestes dades per complimentar els fitxers de l'aplicació informàtica del Pla Bàsic de Serveis Socials (PBSS). Posteriorment els consells insulars fan arribar aquestes dades a l'Administració autonòmica.

Les dades dels 13 municipis de la Mancomunitat del Pla són bolcades a l'aplicació informàtica del PBSS de forma conjunta. Per tant, no hi ha dades desagregades per municipis.

El mateix ha succeït a les Pitiüses. Aquesta situació s'ha modificat, en part, amb la constitució del Consell Insular de Formentera. Tot i això, en aquesta memòria anual encara es presenten les dades de forma agregada municipis-illes de les Pitiüses, atès que així es dissenyaren les fitxes de presentació de l'any 2007.

Això representa un problema a l'hora d'avaluar o planificar les prestacions socials bàsiques en el conjunt de les Illes, tant pel que fa a les dades relatives als percentatges del finançament com a les referides al personal dels serveis socials comunitaris i els programes que es desenvolupen.

Durant aquests últims exercicis s'ha treballat amb la intenció de solucionar el problema. En aquest sentit, enguany s'han fet reunions tècniques amb cada consell insular per coordinar les accions, depurar dades, acordar procediments, intercanviar coneixements sobre la praxis, aclarir dubtes, etc.

2. COBERTURA

La cobertura municipal dels serveis socials bàsics és del 100 %, és a dir que els 67 municipis de les Balears disposen d'una o diverses unitats de treball social (UTS), les quals, com a mínim, presten els serveis d'informació i orientació, d'intervenció social bàsica i d'atenció domiciliària.

El 2007 el PBSS incloïa a Balears un total de 99 UTS: 83 a Mallorca, 8 a Menorca i 8 Eivissa. Però ens consta que el nombre va ser superior. Una de les explicacions és el fet que l'Ajuntament de Palma registrà en el PBSS 9 UTS, però en realitat es tracta de centres de serveis socials, cada un dels quals integrat per diverses UTS. El mateix passà a Maó, en què es registrà 1 única UTS però realment eren 5.

El nombre de treballadors i treballadores socials d'atenció social comunitària registrats al PBSS durant l'any 2007 fou de 195.

Altres projectes d'atenció social comunitària

Com ja s'ha esmentat, les dades presentades en aquesta memòria són les dades de les persones usuàries dels programes que desenvolupen els serveis d'atenció social comunitària i d'equipaments complementaris finançats mitjançant el Pla Concertat de Prestacions Bàsiques de l'any 2007.

Però hi ha serveis gestionats per altres entitats, com ara el Consell Insular de Mallorca, que és titular d'una xarxa de centres complementaris d'exclusió per a emergència social amb places d'alberg habitual i d'emergència. Aquestes places es financen mitjançant els pressuposts del Consell. D'altra part, es dediquen recursos econòmics i professionals a l'atenció de persones que no entren dins la xarxa: es tracta de les UMES (unitats mòbils d'emergència social), les quals atenen persones sense sostre.

Pel que fa a l'atenció social comunitària, cal tenir present l'existència de la xarxa de Càritas, que actua de forma paral·lela a la xarxa municipal.

Per tant, les dades que es presenten en aquesta memòria no són totes les dades de l'atenció social comunitària, sinó tan sols les que es registraren en relació amb el PPBS, és a dir els programes que s'han finançant mitjançant el pressuposts del Pla Concertat.

També cal tenir en compte que no tot el personal de la xarxa d'atenció social comunitària s'inclou en el PBSS; per tant, aquesta memòria no pot reflectir el

nombre exacte de recursos humans destinats als serveis socials d'atenció comunitària.

2.1. Cobertura i estructura dels serveis socials d'atenció social comunitària bàsica del Pla de Prestacions Bàsiques de les Illes Balears

La majoria dels municipis de menys de 5.000 habitants presten atenció social unes hores a la setmana, com ara Deià, Banyalbufar, Escorca, Puigpunyent, Sant Joan de Labritja, Mancor de la Vall i es Migjorn Gran, entre d'altres. Molts d'aquests municipis contracten un treballador o una treballadora social autònom o l'incorporen a la plantilla,¹ que atén diferents municipis veïns, o bé es treballa de forma mancomunada.

Els 13 municipis del Pla de Mallorca organitzen els serveis de forma coordinada i sota la dependència administrativa i funcional de la Mancomunitat, que distribueix l'horari dels professionals i es fa càrrec de l'organització, de l'avaluació i la planificació, amb la intenció de donar una cobertura equilibrada a cada municipi de la seva competència.

El personal del servei d'atenció domiciliària funciona de forma mixta: les treballadores familiars són personal contractat per una cooperativa, la qual, a la vegada, té un contracte de serveis de la Mancomunitat. El personal de treball social, educació social, mediació social i administració formen part de la plantilla de la Mancomunitat.

La Mancomunitat del Raiguer, en canvi, tan sols té una treballadora social contractada (en plantilla), la qual presta serveis a tres municipis de menys de 5.000 habitants (Selva, Campanet i Búger). La resta de personal manté una vinculació contractual amb els municipis. Es presten altres serveis, com és ara educadors de medi obert o atenció psicosocial (Adiset), que per la seva particularitat contracta i coordina la Mancomunitat, i en distribueix l'atenció segons les necessitats dels municipis.

Els municipis d'entre 5.000 i 20.000 habitants solen contractar el personal en plantilla, almenys pel que fa als llocs de treballador o treballadora social; els serveis d'atenció domiciliària utilitzen cada dia més la contractació d'empreses de serveis, com ara INTRESS, Aquitempo, Cop de Mà, etc.

Els municipis d'entre 20.000 i 40.000 habitants solen disposar de diverses UTS, que funcionen de forma centralitzada. És el cas de Maó, Eivissa i Inca, entre

¹ El personal de plantilla, contractat per l'Administració, o en prestació per una empresa de serveis amb un conveni amb l'Administració o també de manera autònoma.

d'altres. En el cas de municipis que tenen nuclis disseminats, com ara Manacor i Felanitx, organitzen els serveis de forma centralitzada i els professionals es desplacen als nuclis de forma periòdica.

Els municipis més grans de 40.000 habitants, atesa la dispersió territorial i el volum de població, organitzen els serveis en zones o barriades, cada una de les quals dotades de seus fixes. És el cas dels ajuntaments de Palma i Calvià.

Els serveis socials de Palma estan organitzats de manera descentralitzada, amb nou centres municipals de serveis socials més els centres complementaris: d'informació SAPS (servei de promoció sociolaboral) i OFIM (oficina d'orientació i informació a l'immigrant), els albergs de transeünts, el SADIF (servei d'acollida a dones i família), els menjadors social, etc.

El mateix succeeix a Calvià, que té consolidada una xarxa descentralitzada amb tres centres de serveis socials que atenen 18 nuclis de població. La intervenció dels serveis socials de Calvià es distribueix en programes: d'atenció a la família, d'infància i joventut, a les persones amb discapacitat, persones grans, voluntariat, persones immigrants, etc.

Al llarg d'aquests anys i pel que fa a la política laboral del PPBB s'ha anat passant de la fórmula de personal contractat directament per l'Administració (plantilla) a la contractació de serveis, sobretot pel que fa als serveis d'atenció domiciliària. Tot i això, el personal de treball social, educació social i administració sol ser personal en plantilla.

2.2. Ràtios

Les ràtios de població per UTS corresponents a l'any 2007 foren les següents: a Mallorca, 1 UTS per cada 9.810 habitants; a Menorca 1 UTS per cada 11.279 habitants, i a les Pitiüses 1 UTS per cada 15.767 habitants.

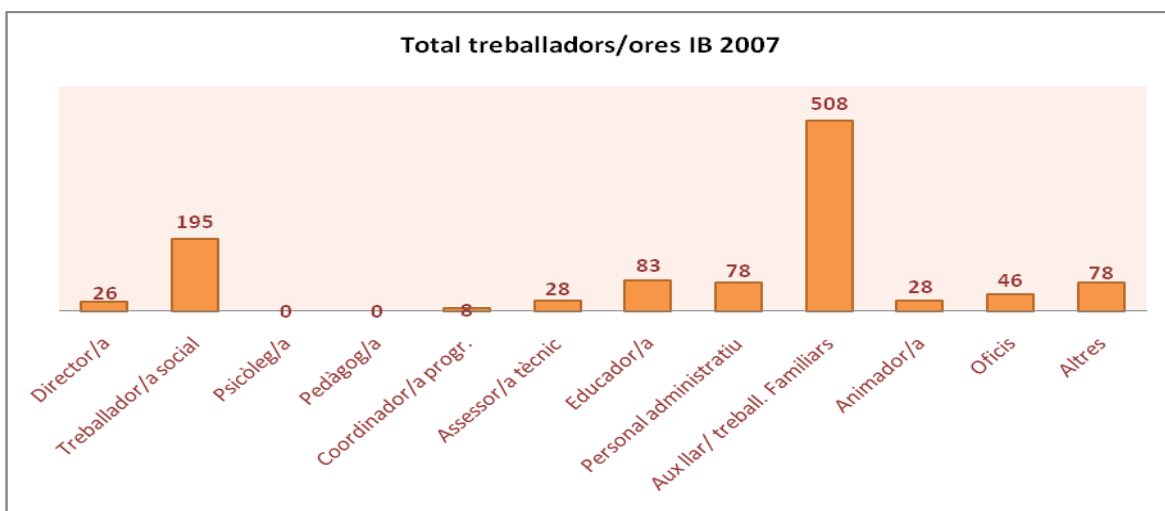
3. PERSONAL

3.1. Personal

El nombre de treballadors i treballadores de l'atenció social comunitària registrats al PBSS del 2007 fou, per al conjunt de les Illes Balears, de 1.078 professionals de diferents disciplines.

Si es comparen aquestes dades, l'any 2006 hi havia 1.023 treballadors i treballadores, per tant l'any 2007 es produí un increment de 55 treballadors en el gruix de les Illes.

Segons les dades de l'aplicació informàtica PBSS, el nombre total de treballadors i treballadores dels servei d'atenció social comunitària de Mallorca fou de 858, mentre que l'any 2006 n'hi hagué 869; per tant, durant el 2007 es produí un descens en el personal respecte de l'any anterior (11).

Segons les dades registrades a l'aplicació PBSS, durant l'any 2007 treballaren 152 persones en els serveis socials d'atenció comunitària de Menorca.

Si es comparen aquestes dades amb les de l'any 2006 s'observa que es produí un increment de 40 persones.

En el moment d'elaborar aquesta memòria no es disposa de dades sobre el nombre total del total de treballadors i treballadores familiars de Menorca que fan feina per a empreses contractades sota la fórmula de prestació de serveis. És a dir, les xifres anteriors estan sotmeses a variació (augment en el nombre de treballadors i treballadores dels SAD d'aquests municipis).

Illa	Personal en plantilla		Personal d'empreses de prestació de serveis		Total
	Treballador/ores	%	Treballadors/ores	%	
Mallorca					
2005	436	74.52%	149	25.47%	585
2006	463	53.27%	406	46.72%	869
2007	478	55.71	380	44.28%	858
Menorca					
2005	107	80.45%	26	19.54%	133
2006	110	98.21%	2	1.78%	112
2007	135	88.81%	17	11.18%	152
Pitiüses					
2005	40	95.23%	2	4.76%	42
2006	40	95.23%	2	4.76%	42
2007	61	89.70%	7	10.29%	68

Durant l'any 2007, treballaren 68 persones a les Pitiüses, 61 de plantilla i 7 en prestació de serveis. Per tant, hi ha hagut un augment de 26 persones respecte de l'any 2006.

En resum, durant l'any 2007 hi hagut un augment en la xifra del personal de l'atenció social comunitària de Menorca (40) i de les Pitiüses (26); en canvi a Mallorca es produït una davallada d'11 efectius.

3.2. Tipus de relació laboral: personal de plantilla i en prestació

La possibilitat, oberta l'any 1990, d'incloure un altre tipus de relació diferent a la contractació laboral, ha pogut propiciar l'increment en el nombre de professionals de l'atenció social comunitària, atesa la flexibilització en l'ocupació. Aquest és el cas de la contractació de cooperatives de treball familiar i auxiliars de la llar, o d'empreses de serveis per a l'atenció del servei d'ajuda a domicili o de professionals de treball social, educació social, mediació intercultural, etc., per a la gestió de diferents programes amb la fórmula de contracte de serveis.

Illes Balears

De 1.078 treballadors i treballadores de l'any 2007 finançats pel Pla Concertat de les Illes, 674 foren personal de plantilla (personal amb una vinculació laboral o funcional amb l'Administració local) i 404 personal en prestació (personal en contractació de serveis o personal contractat per empreses que tenen un conveni

de serveis amb l'Administració). Durant l'any 2007 el personal en plantilla de les Illes representà el 62,52 % i el de prestacions, el 37,47 %.

Analitzem ara la situació de cada illa.

Mallorca

Durant l'any 2007 treballaren a Mallorca 858 professionals del PPBB, 478 dels quals estaven en plantilla i 380 en prestació de serveis. Pel que fa al personal de plantilla, augmentà en 15 persones respecte de l'any anterior. En canvi, el personal en prestació registrà una davallada de 26 persones.

Menorca

Durant l'any 2007 treballaren a Menorca 152 professionals del PPBB, 135 de plantilla i 17 en prestació de serveis; per tant, es produí un augment de 25 treballadors en plantilla i 15 més en prestació de serveis respecte de l'any anterior.

Eivissa i Formentera

Durant l'any 2007 treballaren a les Pitiüses 68 professionals del PPBB, 61 de plantilla i 7 en prestació de serveis. Hi hagué un augment en 21 treballadors en plantilla i 5 en prestació de serveis respecte de l'any anterior.

3.3. Categories professionals

Quant a les categories professionals que treballaren a les Balears en els serveis d'atenció social comunitària i equipaments complementaris durant l'any 2007, no es fa distinció entre el tipus de relació laboral.

Tot i que a l'aplicació PBSS no es registrà l'existència de professionals de psicologia o pedagogia, sabem, per exemple, que a Palma hi ha com a mínim un psicòleg o una psicòloga a cada centre municipal de serveis socials. Al PBSS, tan sols hi consten professionals d'aquestes disciplines que exerceixen funcions de coordinació, assessoria o direcció. Aquests professionals no hi han estat inclosos per mor que el finançament és aliè al PPBB.

Per altra part en els últims anys s'ha anat introduint en els equips d'atenció social comunitària el professional de mediació intercultural però, ara per ara, no es discrimina aquesta categoria a les aplicacions informàtiques en ús, per la qual cosa aquests treballadores apareixen en l'apartat "Altres".

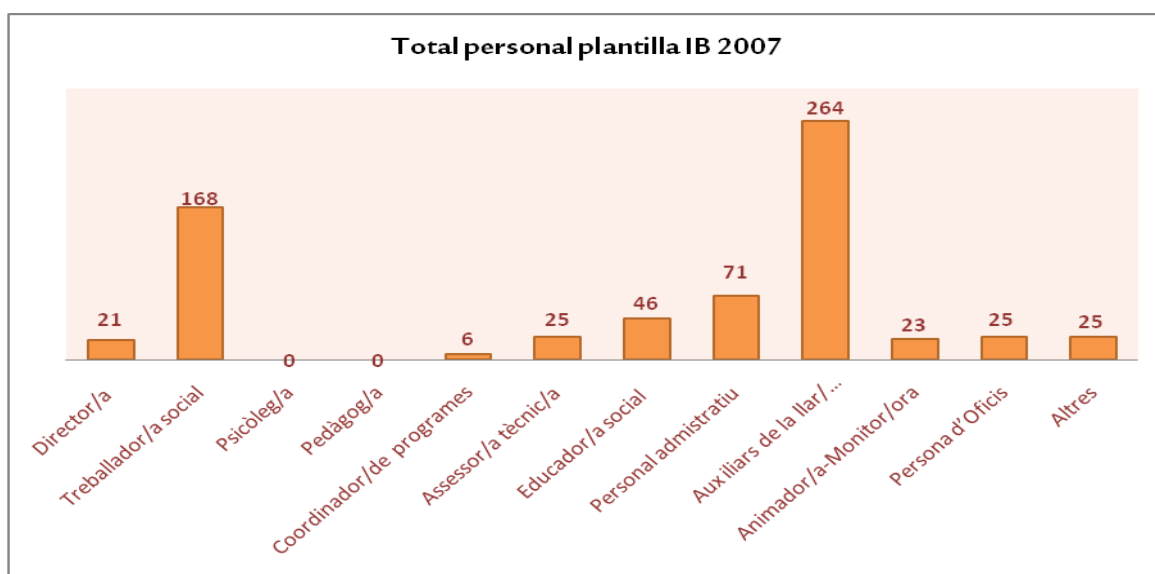
En el moment d'elaborar aquesta memòria, hi ha un nombre indeterminat de treballadors i treballadores familiars dels municipis de Menorca, no incloses en el PBSS.

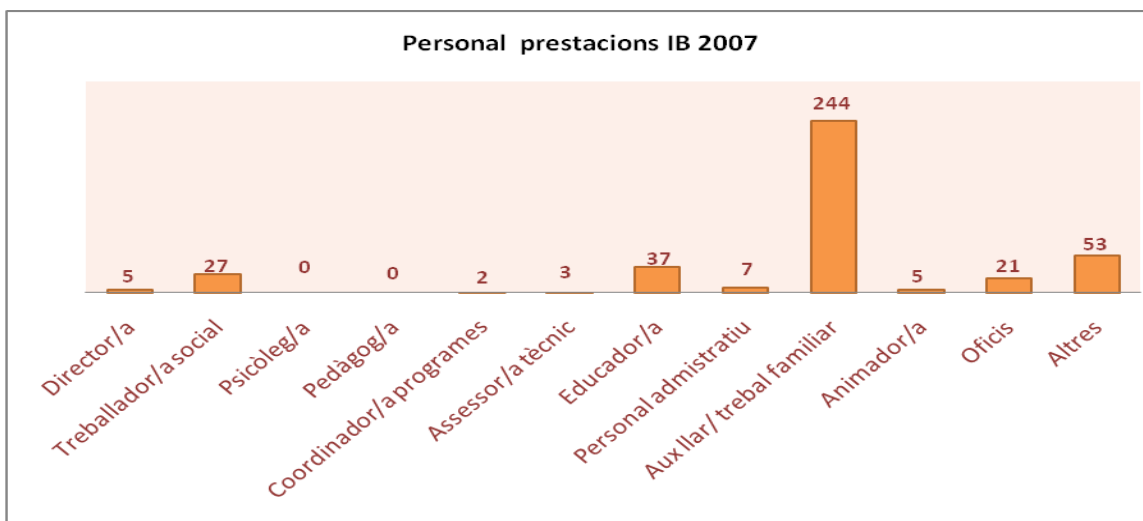
Aquests són els perfils professionals que desenvolupen les seves funcions a les Illes.

Lloc de feina	Nombre d'efectius	%
Director/a	26	2,4 %
Treballador/a social	195	18,1 %
Psicòleg/a	—	—
Pedagog/a	—	—
Coordinador/a de programes	8	0,76%
Assessor/a tècnic/a	28	2,6%
Educador/a	83	7,7 %
Personal administratiu	78	7,2 %
Auxiliar de la llar/ treballador/a familiars	508	47,1 %
Animador/a o monitor/a	28	2,6 %
Oficis	46	4,3 %
Altres	78	7,2 %
Total (plantilla i prestació)	1.078	100 %

Com hem vist, la categoria professional més nombrosa en els centres de serveis socials es la relacionada amb el treball familiar, tan pel que fa al personal de plantilla com al de prestacions.

La segona categoria més nombrosa és la que correspon a treball social.

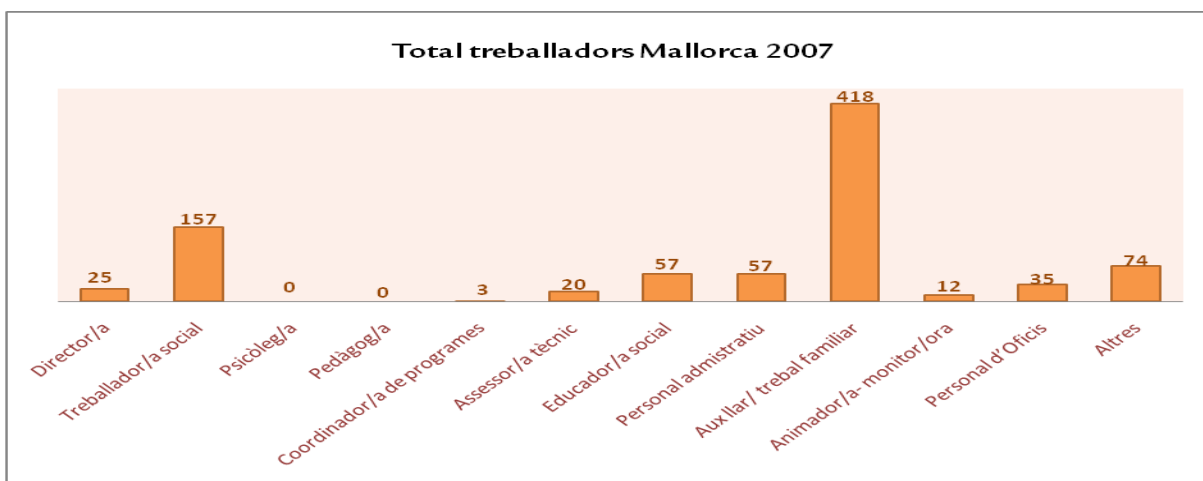

Pel que fa a Mallorca, el 48 % del personal tècnic són auxiliars de la llar o treballadors i treballadores familiars que fan feina per als serveis d'atenció domiciliària.

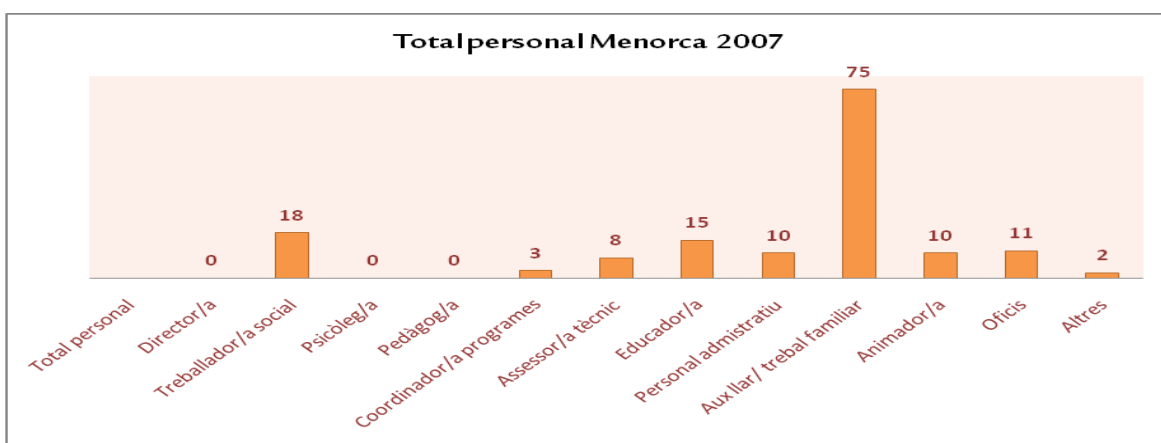
El 18 % del personal són treballadors i treballadores socials, seguit pel personal d'educació social i pel personal administratiu.

Mallorca		
<i>Lloc de feina</i>	<i>Efectius</i>	<i>%</i>
Director/a	25	2,91 %
Treballador/a social	157	18,29 %
Psicòleg/a	—	—
Pedagog/a	—	—
Coordinador/a de programes	3	0,34 %
Assessor/a tècnic/a	20	2,33 %
Educador/a social	57	6,64 %
Personal administratiu	57	6,64 %
Auxiliar de la llar / treballador/a familiar	418	48,71 %
Animador/a i monitor/a	12	1,39 %
Personal d'oficis	35	4,07 %
Altres	74	8,62 %
Total (plantilla i prestació)	858	100 %

Quant a Menorca, s'observa que el personal auxiliar de la llar o de treball familiar representa el 49 % del total; els treballadors i les treballadores socials, l'11,84 %, seguits molt de prop pel personal d'educació social, els monitors i monitores i els animadores i animadores i el personal administratiu.

Menorca		
<i>Lloc de feina</i>	<i>Nombre d'efectius</i>	<i>%</i>
Director/a	—	—
Treballador/a social	18	11,84 %
Psicòleg/a	—	—
Pedagog/a	—	—
Coordinador/a de programes	3	1,97 %
Assessor/a tècnic/a	8	5,26 %
Educador/a social	15	9,86 %
Personal administratiu	10	6,57 %
Auxiliar de la llar / treballador/a familiar	75	49,34 %
Animador/a monitor/a	10	6,57 %
Personal d'oficis	11	7,23 %
Altres	2	1,31 %
Personal (plantilla i prestació)	152	100 %

Pitiüses		
<i>Lloc de feina</i>	<i>Nombre d'efectius</i>	<i>%</i>
Director/a	1	1,47 %
Treballador/a social	20	29,41 %
Psicòleg/a	—	—
Pedagog/a	—	—
Coordinador/a de programes	2	2,94 %
Assessor/a tècnic/a	—	—
Educador/a social	11	16,17 %
Personal administratiu	11	16,17 %
Auxiliar de la llar / treballador/a familiar	15	22,05 %
Animador/a u monitor/a	6	8,82 %
Personal d'oficis	—	—
Altres	2	2,94 %
Total personal (plantilla i prestació)	68	100 %

En canvi, a les Pitiüses el nombre de treballadors i treballadores socials és 7 punts superior al nombre d'auxiliars de la llar o de treball familiar. El personal d'educació social i el personal administratiu representen el 16,17 %.

Atès el pes del personal del servei d'atenció domiciliària (auxiliars de la llar o personal de treball familiar i de treball social), es presenta un quadre comparatiu del creixement registrat els darrers set anys (2001-2007):

Comparativa de personal de treball familiar i de treball social (2001-2007)

	Any 2001	Any 2002	Any 2003	Any 2004	Any 2005	Any 2006	Any 2007
Treball social	165	158	222	181	155	231	215
Treball familiar	109	87	152	135	356	393	480

Entre els anys 2001 i 2002, podem observar un lleuger descens tant en el nombre de personal de treball social (-7) com en el de treball familiar o auxiliars de la llar (-22), respecte de l'any 2001. No queda clar si aquest fet és degut a la manca de quantificació d'algunes de les dades en el PBSS o si es deu a altres motius.

En l'exercici 2003 s'observa un important ascens tant pel que fa al personal de treball social (+64) com del de treball familiar o auxiliars de la llar (+65).

L'any 2004 es torna a produir un descens, tant en el personal de treball social (-41) com de treballadors i treballadores familiars o auxiliars de la llar (-17).

L'any 2005 continua el descens en personal de treball social (-26) i un molt important increment en personal de treball familiar (+221).

Durant l'any 2006, hi ha un ascens en el nombre de treballadors i treballadores socials (+76) i un increment en el nombre de personal de treball familiar (+37). Cal tenir en compte que manquen les dades dels consells insulars d'Eivissa i Formentera i de Menorca relatives als equips de treballadors i treballadores familiars o auxiliars de la llar dependents d'empreses contractades.

Segons les dades del PBSS de l'any 2007 es produeix un increment de 87 treballadors i treballadores familiars o auxiliars de la llar i una disminució del nombre de treballadors i treballadores socials (-16).

4. PRESTACIONS I PERSONES USUÀRIES

4.1. Prestacions bàsiques

En aquest apartat ens referim a les persones usuàries de cada prestació bàsica i complementària. En algun cas, com és ara el de la prestació d'informació i orientació, les dades que hi apareixen no es refereixen a persones usuàries sinó al nombre d'actes d'informació o orientació. Això vol dir que una mateixa persona pot haver sol·licitat informació o orientació en diverses ocasions durant el mateix any.

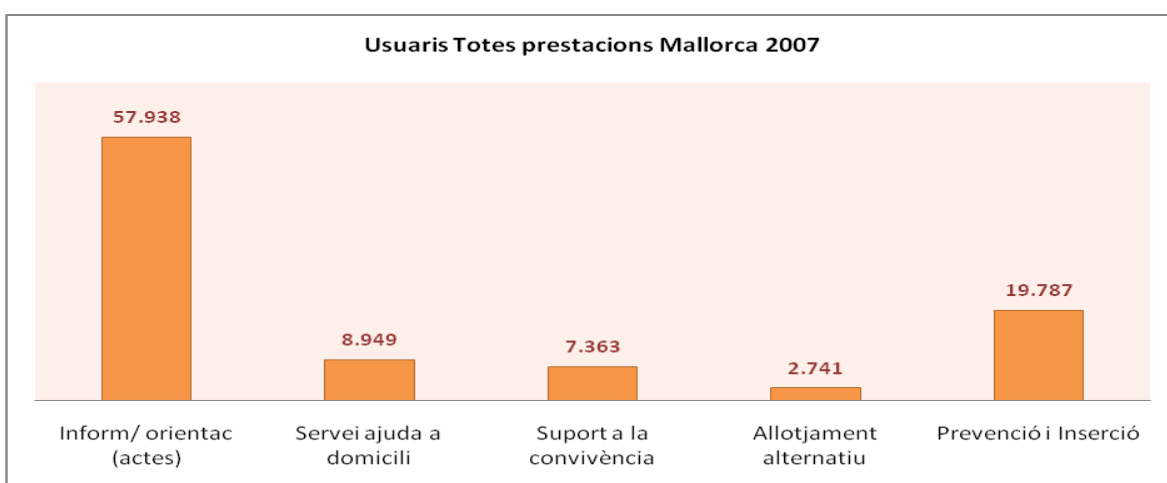
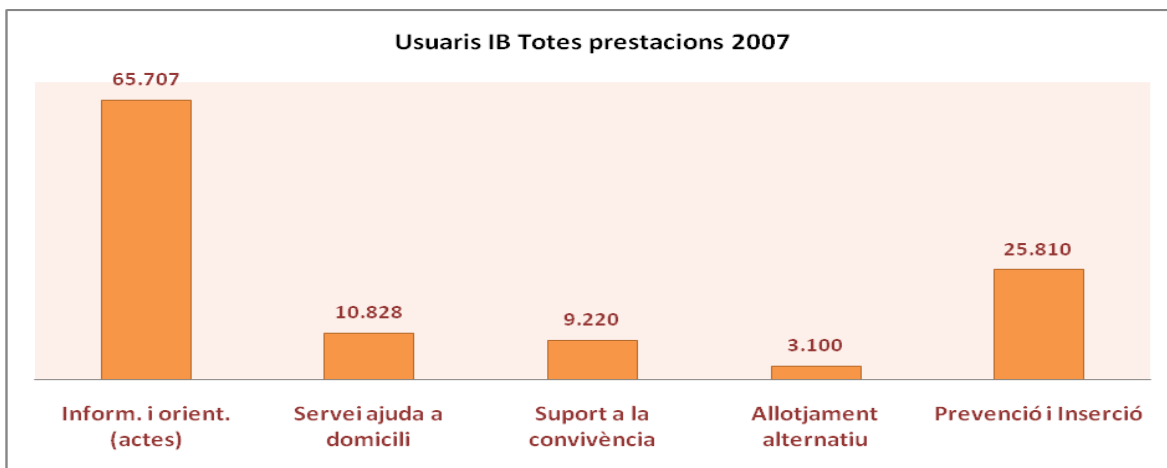
Volem fer palesa la impossibilitat d'esbrinar la distribució per sexe i per edat de les persones usuàries del Pla de Prestacions Bàsiques de les Illes Balears atès que aquesta informació no es recull en les aplicació informàtiques.

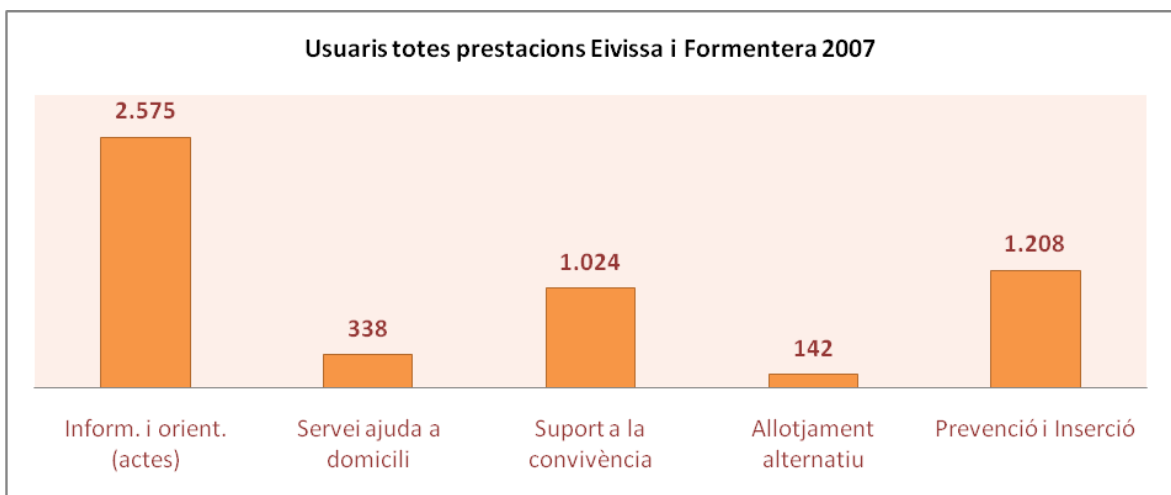
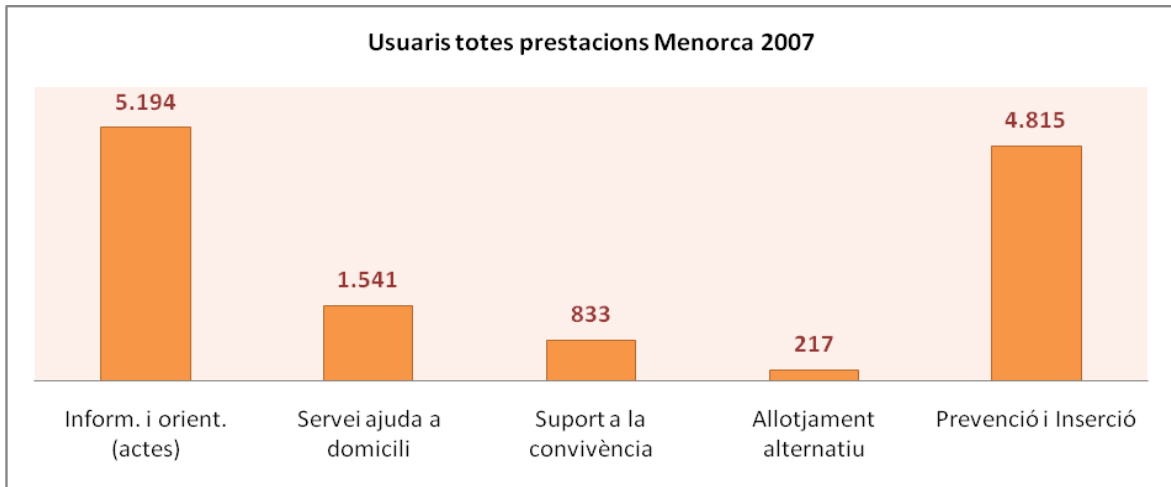
4.1.1. Persones usuàries i expedients familiars

El nombre total de persones usuàries registrat al PBSS de l'any 2007 fou de 81.585: 68.067 de Mallorca, 6.516 de Menorca i 7.002 de les Pitiüses.

El nombre total de famílies registrat al PBSS de l'any 2007 fou de 37.707: 28.173 de Mallorca, 5.173 de Menorca i 4.361 de les Pitiüses.

4.1.2. Persones usuàries per programes

Programa d'Informació i Orientació

Definició

Aquesta prestació respon a la necessitat de la ciutadania d'accedir als recursos socials i d'exercir els seus drets socials en un marc d'igualtat d'oportunitats. Implica garantir el dret de la població —individus, grups i institucions— a disposar dels mitjans per conèixer els drets que els corresponen i per donar resposta a les necessitats de protecció social, i a rebre, així mateix, un assessorament per poder canalitzar les seves demandes cap als diversos serveis socials, fent possible així la igualtat en l'accés als recursos.

En l'estructura i l'organigrama dels equipaments comunitaris, aquesta prestació bàsica s'ubica en les unitats de treball social, porta d'entrada al sistema de serveis

socials públics, la qual ha d'articular totes les actuacions que es duguin a terme dins aquest àmbit.

Juntament amb la funció informativa i d'orientació, es gestiona la tramitació d'expedients per obtenir recursos interns o externs al sistema públic de serveis socials o derivar a altres serveis o àrees de protecció social.

El nombre d'actes d'informació (no persones ateses) a Balears durant l'any 2007 va ser de 65.707: 57.938 a Mallorca, 5.194 a Menorca, 2.575 a les Pitiüses.

L'Ajuntament de Palma no discrimina les atencions del servei d'informació i orientació per sectors de necessitat, sinó que es limita a incloure tots els actes informatius en l'apartat "Altres" i el gruix d'atencions d'aquesta prestació a Palma és de 30.693 (això representa un 46,71 % sobre el total de les Balears), motiu pel qual no estudiarem amb detall la incidència dels grups de necessitat d'aquest programa.

Programa de Suport a la Convivència i Servei d'Ajuda a Domicili

a) Servei d'Atenció Domiciliària

Definició

L'ajuda a domicili és una de les prestacions més destacables del Pla Concertat, atès que mitjançant la seva aplicació s'optimitzen els recursos destinats a l'atenció de les persones grans, les que tenen alguna discapacitat o les famílies en situació de dificultat o manca d'habilitats socials. És una manera d'atendre la persona en el seu entorn quotidià, ja que se n'evita l'ingrés en centres especialitzats (residències de gent gran i amb discapacitat, bàsicament).

En el suport a la unitat de convivència es comptabilitzen les actuacions de suport a l'estructura familiar o grup de convivència, tot i que la prestació d'ajuda a domicili es presta de manera individualitzada.

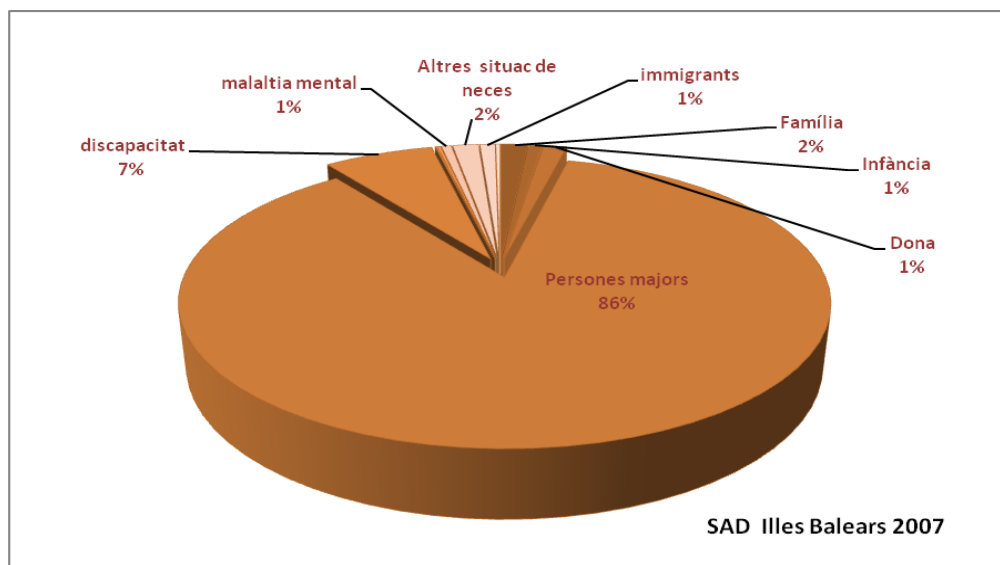
Actuacions

Les actuacions que es presten són l'ajuda a domicili (SAD) i el suport a la unitat de convivència (SUC). Es tracta de prestar als individus o les famílies una sèrie d'atencions i suport de caràcter personal, domèstic, psicològic, social, educatiu, etc.

Persones usuàries

Els serveis d'ajuda a domicili atengueren l'any 2007 un total de 10.828 persones a les Illes Balears.

La distribució territorial fou aquesta: 8.949 persones usuàries a Mallorca (82,64%), 1.541 a Menorca (14,23%) i 338 a Eivissa i Formentera (3,12%).

Per sectors de població atès pel SAD, el més nombrós és el de la tercera edat, amb 9.314 persones (86,01%), seguit per 711 persones amb discapacitat (6,57%), 175 de família (1,62%), 168 amb altres necessitats (1,55%), i 148 de la dona (1,36%), més 99 casos de persones immigrants (0,91%), 77 d'infants (0,71%) i 65 de persones amb malaltia mental no institucionalitzades (0,60%), entre d'altres.

Així doncs, una vegada més observem l'elevat predomini del grup de persones de la tercera edat usuàries del SAD.

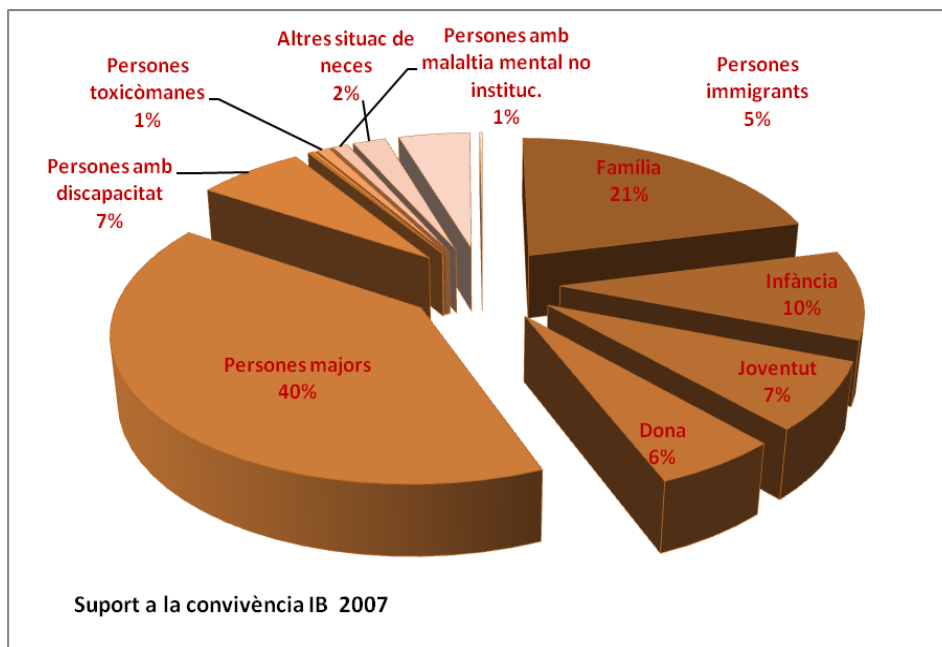
Si es comparen aquestes dades, l'any 2007 es registraren, en el conjunt de les Illes Balears, 267 persones usuàries més que l'any 2006.

b) Suport al grup de convivència

Pel que fa al suport als grups de convivència observem que durant l'any 2007 es va prestar atenció als grups de la gent major de 65 anys (40%), la família (21%), la infància (10%), les persones amb discapacitat (7%), la dona (6%), les

persones immigrants (5 %), i les persones toxicòmanes i amb malaltia mental (1 %).

Programa d'Allotjament Alternatiu

Definició

Aquesta prestació dóna resposta a la necessitat de totes les persones de disposar d'un espai digne per allotjar-se i on desenvolupar els aspectes més elementals de la convivència social.

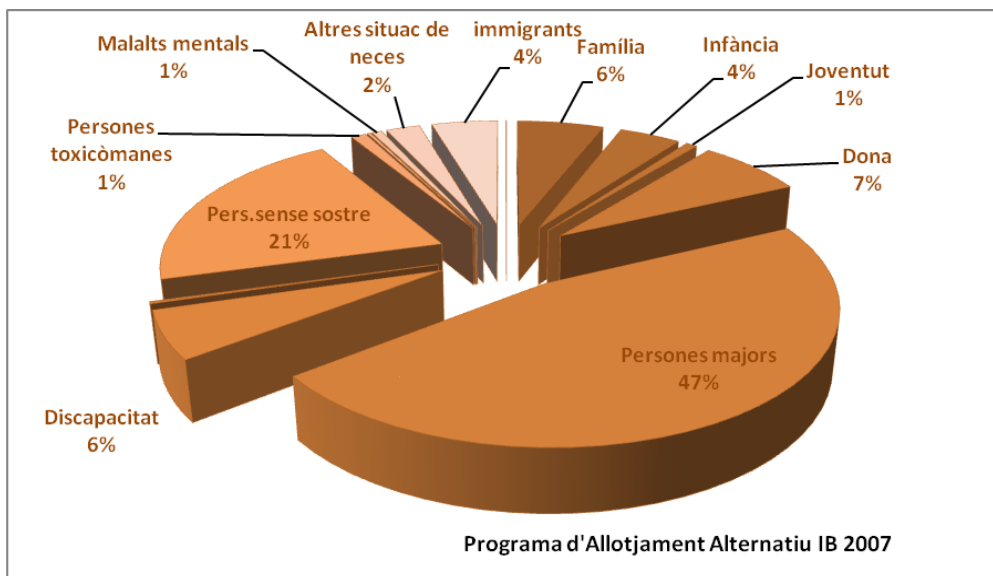
Això implica garantir, des de la xarxa bàsica de serveis socials, els recursos de suport o realització de les gestions necessàries per solucionar els problemes d'allotjament, temporal o permanent, a les persones en situació de dificultat.

Actuacions

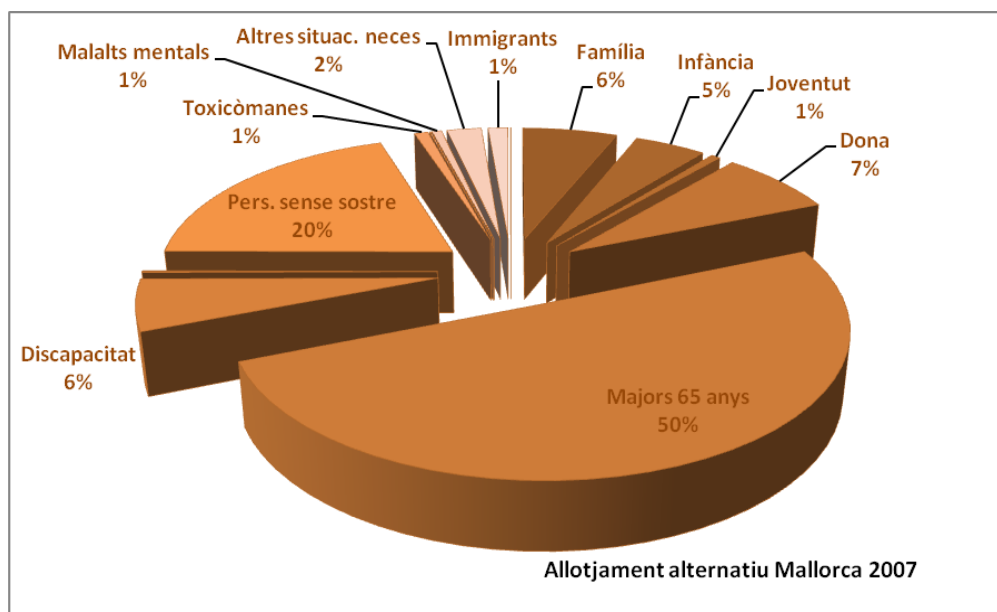
Les actuacions es basen en acolliment familiar i estades en serveis socials específics de la xarxa bàsica per a l'allotjament alternatiu, ja siguin en allotjament estable o en allotjament d'emergència.

Persones usuàries (Illes Balears)

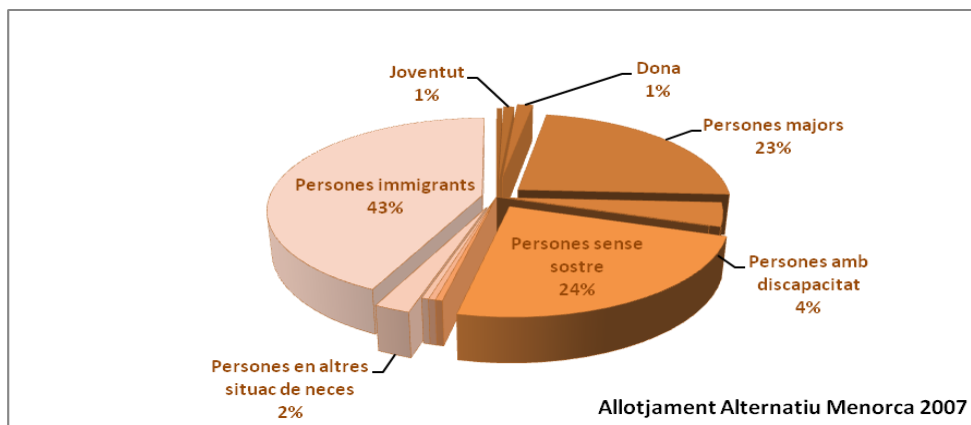
A les Illes Balears, es va prestar suport a 3.100 persones per solucionar problemes d'allotjament, tant temporal com permanent. Del total, 2.741 foren persones residents a Mallorca, 217 a Menorca i 142 a les Pitiüses.

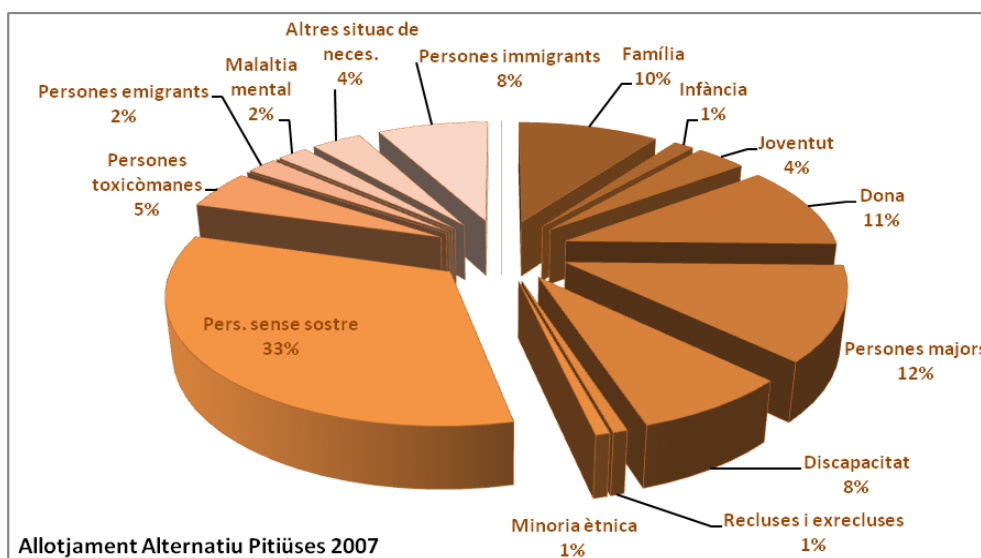
A Mallorca, el sector de la tercera edat representà el 50 %. Les persones sense sostre representaren el 20 %; el de la dona, el 7 %; el de família i de les persones amb discapacitat, el 6 %, i els infants, el 5 %.

Pel que fa a Menorca, les persones immigrants foren el grup majoritari en l'atenció dins del Programa d'Allotjament Alternatiu (43 %), seguit pel de persones en situació d'exclusió social (24 %) i pel sector de persones majors de 65 anys (23 %).

A les Pitiüses, es va prestar atenció bàsicament a persones en situació d'exclusió social sense sostre (33 %), a les persones majors de 65 anys (12 %), a la dona (11 %), a les famílies (10 %) i a les persones immigrants (8 %).

Programa d'Actuacions Específiques de Prevenció i Inserció Social

Definició

Aquest conjunt de prestacions respon a la necessitat de prevenir la marginació i les seves causes, com també d'afavorir processos de participació i d'integració a les persones i els col·lectius més desfavorits, i complir així aquest principi d'intervenció social.

Implica la configuració d'un seguit de prestacions específiques, accions instrumentals adreçades a individus, a grups i a la comunitat a la qual pertanyen, per adquirir habilitats psicosocials que permetin utilitzar els mitjans normalitzats.

Actuacions

Prevenció

Prevenció inespecífica: mitjançant activitats de promoció i participació social adreçades a tota la població per afavorir la implantació i el reforçament de les xarxes socials de la comunitat.

Prevenció específica: mitjançant accions adreçades a la intervenció amb individus, famílies i grups que es troben en procés de marginació i exclusió social, afavorint-ne així la integració.

Altres activitats s'adrecen a facilitar a les persones usuàries accedir als recursos normalitzats i utilitzar-los. Això implica, d'una part, el desenvolupament d'estratègies motivacionals, formativoeducatives i de capacitació dels individus per a la utilització dels recursos socials normalitzats; i, de l'altra, el desplegament d'estratègies dirigides als mateixos recursos amb la finalitat que siguin potencialment integradors.

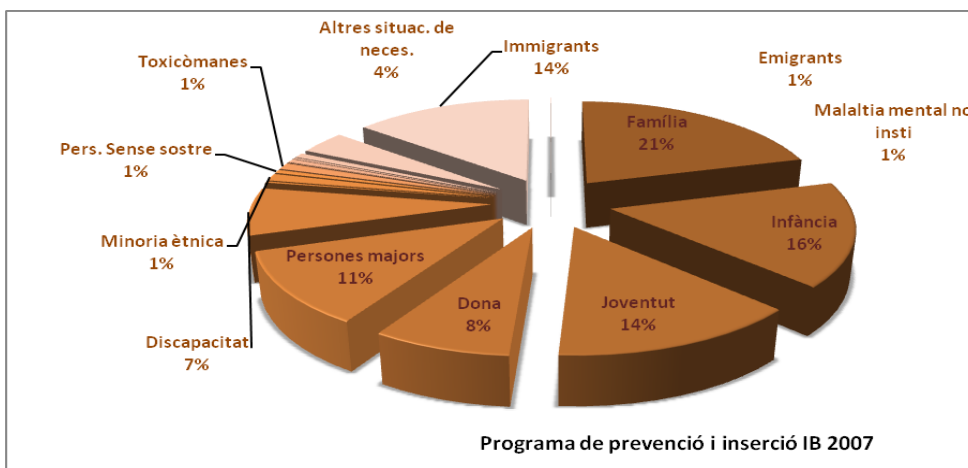
També es fan activitats de sensibilització i conscienciació que facin possible la mobilització social davant les causes d'exclusió, i també activitats de capacitació i coordinació amb el personal de mediació social per detectar grups de risc.

S'apliquen mesures administratives, disseny d'equipaments, etc.

Dins d'aquest programa són bàsiques les accions de col·laboració amb altres àrees de protecció, com ara ocupació, habitatge, formació, etc.

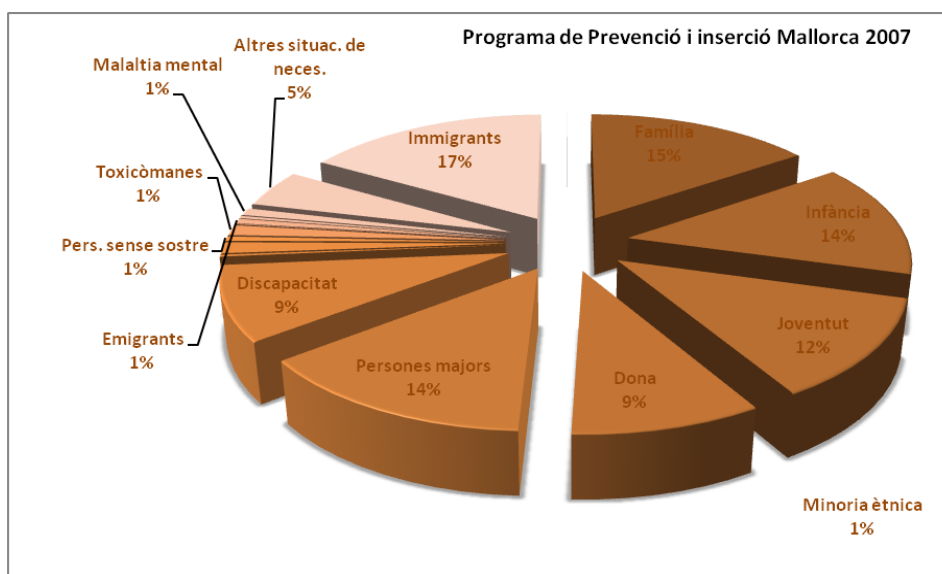

Des d'aquest programa es va treballar amb 25.810 persones durant l'any 2007 a tot el territori balear. A Mallorca el nombre de persones usuàries fou de 19.787, a Menorca foren 4.815 i a les Pitiüses, 1.208.

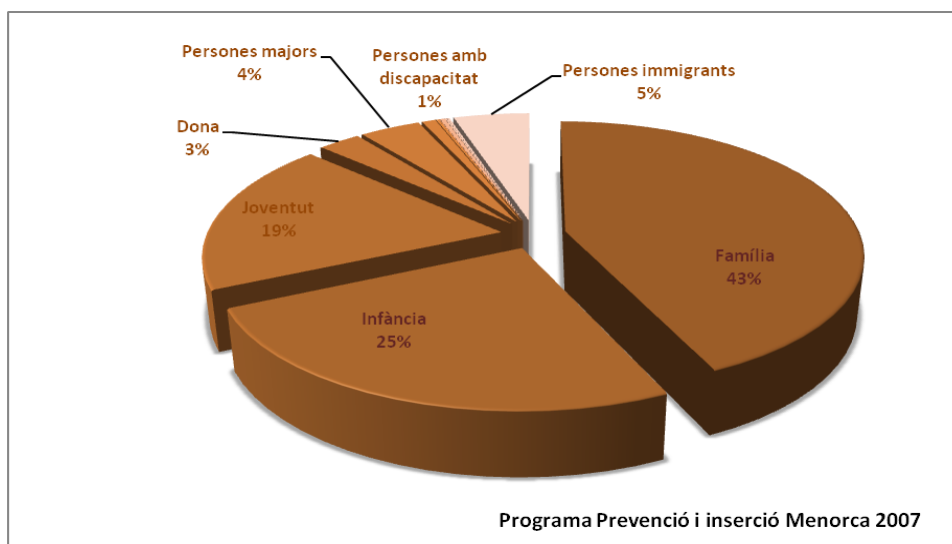
A les Illes, el sector de població més representatiu atès dins de la prestació de Prevenció i inserció durant l'any 2007 fou el de les famílies, el qual representà el 21 %, seguit pel sector de la infància, el qual representà el 16 %. Després hi ha el sector de la joventut i el de les persones immigrants, amb el 14 % cada un, el sector de la dona (8 %) i el de la discapacitat (7 %).

Pel que fa a Mallorca, s'atengueren prioritàriament els sectors de persones immigrants (17 %) i de família (15 %), seguits pels de la infància i les persones majors de 65 anys (14 %), el de joventut (12 %), la dona (9 %) i les persones amb discapacitat (9 %).

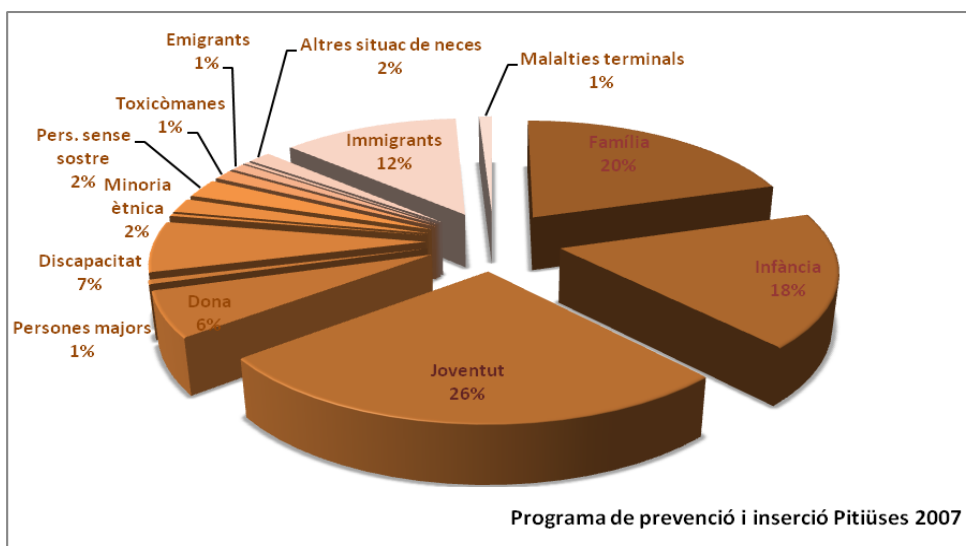

A Menorca es treballà principalment en els sectors de la família (43 %), la infància (25 %) i la joventut (19 %).

A les Pitiüses es treballà en la prevenció i inserció del jovent (26 %), la família (20 %), la infància (18 %), les persones immigrants (12 %) i les persones amb discapacitat (7 %), entre d'altres.

4.2. Prestacions complementàries

4.2.1. Equipaments complementaris dels serveis socials

Des de l'acord de flexibilització de les prestacions pres l'any 1994 en l'àmbit nacional, el PPBB ha finançat alguns equipaments complementaris als centres de serveis socials.

Aquests centres complementaris han estat en les modalitats següents: pisos tutelats, miniresidències, oficines d'informació, centres d'estada diürna i menjadors socials.

L'any 2007 es presentaren a Balears 43 projectes complementaris de 29 municipis, tots ells de Mallorca:

<i>Municipi</i>	<i>Equipament</i>	<i>Places</i>
Alcúdia	Centre d'estades diürnes Tercera Edat	30
Alaró (Mancomunitat del Raiguer)	Pis tutelat "Ermità Mir" Tercera Edat	4
Alaró (Mancomunitat del Raiguer)	Pis tutelat del Rosari Tercera Edat	8
Artà	Centre d'estades diürnes TE	15
Artà	Miniresidència TE	40
Binissalem (Mancomunitat del Raiguer)	Pis tutelat TE	4
Binissalem (Mancomunitat del Raiguer)	Pis tutelat TE	8
Calvià	Miniresidència TE	62
Campanet	Centre d'estades diürnes TE	15
Campos	Centre d'estades diürnes TE	20
Campos	Miniresidència TE	31
Capdepera	Centre d'estades diürnes TE	20
Consell	Centre d'estades diürnes TE	15
Esporles	Centre d'estades diürnes TE	20
Inca	Miniresidència TE	50
Inca	Centre d'estades diürnes TE	20
Lloseta (Mancomunitat del Raiguer)	Centre d'estades diürnes TE	30
Llucmajor	Centre d'estades diürnes Minusvàlids	30
Llucmajor	Miniresidència TE	49
Llucmajor	Pis Tutelat Minusvàlids	5
Santa Margalida	Centre d'estades diürnes TE	30
Mancomunitat del Pla	Centre d'estades diürnes TE Sant Bartomeu	20
Mancomunitat del Pla (Montuiri)	Menjador social TE	225
Mancomunitat del Pla (Petra)	Centre d'estades diürnes TE Sant Pere	20
Mancomunitat del Pla (Costitx)	Centre d'estades diürnes TE	15
Pollença	Miniresidència TE	36
Puigpunyent	Oficina informació jove	—
Marratxí	Centre d'estades diürnes TE	15
Marratxí	Centre d'estades diürnes TE	30
Palma	Menjador Social	--
Palma	Menjador Social	--
Pobla, sa	Centre d'estades diürnes TE	25
Pobla, sa	Pis Tutelat Minus	3
Santa Maria (Mancomunitat del Raiguer)	Centre d'estades diürnes TE	6
Santa Maria (Mancomunitat del Raiguer)	Miniresidència TE	40
Santa Margalida	Centre d'estades diürnes TE	30
Santanyí	Punt d'informació	—
Santanyí	Punt d'informació	—
Santanyí	Centre d'estades diürnes TE	30
Sant Llorenç	Centre d'estades diürnes TE	15
Son Servera	Centre d'estades diürnes TE	15
Valldemossa	Menjador social	22

4.2.2. Prestacions econòmiques

En el marc de l'atenció social comunitària es presten ajuts econòmics individualitzats que les diverses administracions concedeixen per superar situacions temporals de precarietat socioeconòmica de les persones usuàries dels serveis socials. Aquestes prestacions són gestionades per l'Administració local.

Durant l'any 2007 els serveis socials comunitaris de les Illes Balears gestionaren 15.598 sol·licituds d'aquestes prestacions econòmiques: 13.527 a Mallorca (74,69 %), 221 a Menorca (1,41 %) i 1.850 a les Pitiüses (11,86 %).

5. FINANÇAMENT

5.1. Aportacions

El conveni del Pla Concertat estableix que la gestió dels projectes correspon a les corporacions locals i que les comunitats autònomes han d'aportar per desenvolupar-lo com a mínim la mateixa quantitat que el Ministeri. A les Illes Balears aquesta quantitat s'incrementa amb aportacions dels consells insulars de Mallorca i de Menorca

L'any 2007 la suma total d'aportacions de totes les administracions fou de 36.928.943,9 €.

Illes Balears

Entitat	Total	%	€/població
Aportació del Ministeri	1.832.371,5 €	5,0 %	1,8 €
Aportació de l'Administració autonòmica	3.499.167,1 €	9,5 %	3,4 €
Cons. Presidència i Esports PPBB	1.832.371,5 €	5,0 %	1,8 €
Conselleria d'Afers Socials	1.086.412,0 €	2,9 %	1,1 €
Altres conselleries	535.080,2 €	1,4 %	0,5 €
Aportació municipal	31.597.405,3 €	85,6 %	30,7 €
Ajuntaments	22.059.474,4 €	59,7 %	21,4 €
Consells, persones usuàries i altres	9.537.930,9 €	25,8 %	9,3 €
<u>Total aportacions</u>	<u>36.928.943,9 €</u>	100,0 %	35,8 €

Els ajuntaments aportaren al PPBB un total de 22.059.405,3 € (el 59,7 % de les aportacions), amb el percentatge més elevat, com es pot observar. Els ajuntaments varen percebre un total d'1.771.410,17 € de les persones usuàries dels serveis socials d'atenció social comunitària, bàsicament del SAD, cosa que representa el 0,04 %.

L'aportació global del Ministeri d'Educació, Política Social i Esport fou d'1.832.371,5 € (5 %)

Per la seva part, la Comunitat Autònoma hi aportà 3.499.167,1 € (9,5 %).

El Consell Insular de Mallorca hi va contribuir amb 6.460.129,3 € i el de Menorca amb 565.560,48 €. No consta aportació de les Pitiüses. El total de les aportacions dels consells insulars de Mallorca i Menorca fou de 7.025.689,78 €

Mallorca

<i>Entitat</i>	<i>Total</i>	<i>%</i>	<i>€/població %</i>
Aportació del Ministeri	1.452.283,5 €	5,0 %	1,8 €
Aportació de l'Administració autonòmica	2.759.716,3 €	9,6 %	3,4 €
Cons. Presidència i esports. PPBB	1.452.283,5 €	5,0 %	1,8 €
Conselleria d'Afers Socials	1.000.727,6 €	3,5 %	1,2 €
Altres conselleries	306.705,0 €	1,1 %	0,4 €
Aportació municipal	24.625.465,5 €	85,4 %	30,2 €
Ajuntaments	16.759.491,0 €	58,1 %	20,6 €
Consell Insular	6.460.129,3 €	22,4 %	7,9 €
Persones usuàries	1.320.707,4 €	4,6 %	1,6 €
Altres	85.137,8 €	0,3 %	0,1 €
Total aportacions	28.837.465,3 €	100,0 %	35,4 €

Menorca

<i>Entitat</i>	<i>Total</i>	<i>%</i>	<i>€/població</i>
Aportació del Ministeri	161.680,99 €	3,0 %	1,8 €
Aportació de l'Administració autonòmica	521.043,83 €	9,6 %	5,8 €
Cons. Presidència i esports. PPBB	161.681,00 €	3,0 %	1,8 €
Conselleria d'Afers Socials	131.053,64 €	2,4 %	1,5 €
Altres conselleries	228.375,19 €	4,2 %	2,5 €
Aportació municipal	4.758.841,04 €	87,5 %	52,7 €
Ajuntaments	3.738.070,68 €	68,7 %	41,4 €
Consell Insular	565.560,48 €	10,4 %	6,3 €
Persones usuàries	450.702,77 €	8,3 %	5,0 €
Altres	4.507,11 €	0,1 %	0,0 €
Total aportacions	5.441.565,86 €	100,0 %	60,3 €

Pitiüses

Entitat	Total	%	€/població
Aportació del Ministeri	218.406,99 €		
Aportació de l'Administració autonòmica	218.407,0 €	4,5 %	1,7 €
Cons. Presidència i esports. PPBB	218.407,0 €	4,5 %	
Conselleria Afers Socials	—	—	—
Altres conselleries	—	—	—
Aportació municipal	2.213.098,8 €	45,5 %	17,5 €
Ajuntaments	1.561.912,8 €	32,1 %	12,4 €
Consell Insular	—		
Persones usuàries	—		
Altres	—		
Total aportacions	2.649.912,78 €	100,0 %	38,6 €

5.2. Distribució de la despesa

Mallorca	
Prestacions	13.072.630,66 €
Personal	12.480.017,72 €
Manteniment	1.339.402,27 €
Inversió	1.945.414,60 €
Romanents per incorporar	—
Total	28.837.465,25 €
Menorca	
Prestacions	2.187.461,46 €
Personal	2.810.709,66 €
Manteniment	—
Romanents per incorporar	443.394,74 €
Inversió	—
Total	5.441.565,86 €
Pitiüses	
Prestacions	1.163.874,29 €
Personal	1.447.332,55 €
Manteniment	37.896,31 €
Inversió	809,63 €
Romanents per incorporar	—
Total	2.649.912,78 €

5.3. Distribució de la despesa per prestacions

	Informació i Orientac .		SAD		Suport Unitat de convivència		Allotjament Alternatiu		Prevenció i Inserció		Total Prest. Bàsiques	PB + PEC + FC (1)
	Despesa	%	Despesa	%	Despesa	%	Despesa	%	Despesa	%	Despesa	Despesa
Mallorca	1.018.785,00	8,81	5.515.821,94	47,70	1.109.480,62	9,59	2.008.030,80	17,37	1.911.400,18	16,53	11.563.518,55	13.072.630,66
Menorca	49.444,78	3,15	895.656,89	57,00	0,00		174.329,12	11,09	451.939,91	28,76	1.571.370,70	2.187.461,46
Pitiüses	207.528,26	26,71	332.215,92	42,76	110.254,71	14,19	29.868,77	3,84	97.029,97	12,49	767.897,63	1.163.874,29
Total IB	1.275.758,04	9.17%	6.743.694,75	48.50%	1.219.735,33	8.77%	2.212.228,69	15.91%	2.460.370,06	17.69%	13.902.786,88	16.423.966,41

(1) Quantia relativa a la suma dels totals de les Prestacions Bàsiques+ Prestacions econòmiques complementàries + Foment de la cooperació

Conclusions

- Respecte de la despesa en prestacions bàsiques cal destacar el següent (veure quadre anterior)

La importància de la despesa destinada a la prestació de Servei d'Atenció Domiciliària, la qual representà un 48% dins del global de la despesa en prestacions bàsiques en el gruix de la nostra Comunitat (s'exclou la despesa de les prestacions complementàries).

La segona prestació a la qual es va dedicar més despesa fou la de Prevenció i Inserció que representà el 17.69% de l'esforç pressupostari de les prestacions bàsiques.

A la prestació d'Allotjament Alternatiu s'hi ha dedicat el 15.91% de la partida destinada a desenvolupament de prestacions Bàsiques.

La informació i orientació suposà el 9'17 % del total de la despesa.

Per altre part dins de les prestacions complementàries es destinaren 16.423.966'41 €. Distribuïdes entre els dos programes d'ajudes econòmiques individualitzades i programes de foment a la cooperació.

- Respecte als usuaris de les prestacions bàsiques cal destacar el següent:

El nombre d'actes **d'informació** (no persones ateses) a Balears durant l'any 2007 va ser de 65.707, 57.938 d'ells a Mallorca, 5.194 a Menorca, 2.575 a les Pitiüses.

El sector més nombrós atès pel programa **d'Atenció Domiciliària**, ha estat el de la tercera edat, amb 9.314 persones (86,01 %), seguit per 711 persones amb discapacitat (6,57 %), 175 de família (1,62 %), 168 amb altres necessitats (1,55 %), i 148 de la dona (1,36), més 99 casos de persones immigrants (0,91 %), 77 d'infants (0,71 %) i 65 de persones amb malaltia mental no institucionalitzades (0,60 %), entre d'altres.

Pel que fa al **suport als grups de convivència** observam que durant l'any 2007 es va prestar atenció als grups de la gent major de 65 anys (40 %), la família (21 %), la infància (10 %), les persones amb discapacitat (7 %), la dona (6 %), les persones immigrants (5 %), i les persones toxicòmanes i amb malaltia mental (1 %).

A les Illes, el sector de població més representatiu atès dins de la prestació de **Prevenió i inserció** durant l'any 2007 fou el de les famílies (21 %), seguit pel sector de la infància (1,6 %), la joventut i el de les persones immigrants, amb el 14 % cada un, el sector de la dona (8 %) i el de la discapacitat (7 %).

A les Illes Balears, es va prestar suport a 3.100 persones dins de la prestació **d'Allotjament Alternatiu**.

Destacable incidència del sector de la tercera edat (47%), seguit dels sectors de persones en situació d'exclusió social sense sostre (21%).

A més, durant l'any 2007 els serveis socials comunitaris de les Illes Balears gestionaren 15.598 sol·licituds de **prestacions econòmiques** : 13.527 a Mallorca (74,69 %), 221 a Menorca (1,41 %) i 1.850 a les Pitiüses (11,86 %).

- Respecte al **Personal**

El nombre de treballadors i treballadores de l'atenció social comunitària registrats al PBSS del 2007 fou, per al conjunt de les Illes Balears, de 1.078 professionals de diferents disciplines.

Durant l'any 2007 i respecte de l'exercici 2006, hi hagué un augment en la xifra del núm. de treballadors/ores de l'atenció social comunitària de Menorca (+40) i de les Pitiüses (+26); en canvi a Mallorca es produït una davallada d'11 efectius.

PROPOSTES

Atesa la necessitat d'impulsar la millora en la unificació de la xarxa comunitària de serveis socials del PPBB, mitjançant la coordinació dels tècnics de les diferents administracions implicades, caldria:

- Concretar un protocol definitiu de subministrament de la informació del PPBB de dades bàsiques entre els consells insulars i l'administració autonòmica; amb concreció dels terminis de presentació de les dades (d'avaluació i presentació de projectes)
- Que les dades ofereixin una informació més acurada respecte dels canvis existents entre les necessitats i demandes socials per a una adequada avaluació i anàlisi dels serveis socials comunitaris.
- La possibilitat de treball conjunt entre els tècnics responsables dels consells insulars i l'Administració autonòmica i, si s'escau, l'Ajuntament de Palma, mitjançant la creació d'una comissió tècnica de treball que es pugui reunir periòdicament establint uns canals de comunicació més estables, amb l'objectiu de coordinar les actuacions i d'analitzar tots els dubtes que es presenten a l'hora d'elaborar les fitxes de presentació i avaluació de projectes.

Per poder analitzar i planificar de forma més acurada, és bàsic conèixer la cobertura, els equipaments, les persones usuàries i les prestacions, el personal assignat als programes, el finançament, etc., dels serveis, prestacions i programes dels serveis d'atenció social comunitària d'una forma coherent i àgil.

La treballadora social de l'equip de Planificació i Formació de Serveis Socials

Caterina Sbert Pizà
Col·leg. 8-300 Balears

Fonts consultades

- Aportacions del Ministeri de Treball i Afers Socials i de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (Conselleria de Presidència i Esports) al PPBB de l'any 2006 i criteris de distribució per als consells insulars.
- Dades econòmiques de la presentació dels projectes de 2007: aportacions de les administracions i despeses de cada municipi.
- Dades econòmiques de l'avaluació dels projectes de 2007: aportacions de les administracions i despeses de cada municipi.
- Aplicació informàtica del PBS. Anys consultats: 2006 i 2007.
- Fitxes d'avaluació dels anys 2006 i 2007 de Mallorca, Menorca i les Pitiüses.
- Memòria interna del PPBB de Balears de l'any 2006.
- Padró municipal d'habitants de les Illes Balears.
- Memòria del PPBB "Plan Concertado de Prestaciones Básicas de servicios sociales en corporaciones locales. 2004-2005", editada pel Ministeri de Treball i Afers Socials.
- *Revista d'Afers Socials*, núm. 1 "El programa d'atenció social a la família al municipi de Calvià".